

ו תמוז תש"פ
28/06/2020
מספר מסמך: 774514

לכבוד
תפוצת משקים חקלאיים

שלום רב,

הנדון: בטיחות בענף החקלאות- דגשי בטיחות וגהות

רקע

מינהל הבטיחות והבריאות התעסוקתית במשרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים הינו הרגולטור הממשלתי לעניין בטיחות ובריאות העובדים במקומות עבודה. בהתאם לכך, המינהל אחראי על קביעת המדיניות בנושא בטיחות ובריאות בעבודה ועל פיקוח ואכיפת הוראות החוקים והתקנות בתחומים אלו במקומות העבודה.

כחלק מאחריות זו, פועלים מפקחי המינהל לקיומם של ביקורי פיקוח לשמירה על בטיחות ובריאות העובדים בענף החקלאות. צוותים של המינהל מבצעים ביקורים במשקים חקלאיים, בוחנים את סידורי הבטיחות והבריאות בהם ומוודאים שאלה מתקיימים כנדרש ובהתאם לחוקי ותקנות הבטיחות בעבודה.

החקיקה העיקרית לפיה פועל המינהל הינה:

- פקודת הבטיחות בעבודה, התש"ל 1970.
- חוק ארגון הפיקוח על העבודה, התשי"ד 1954.

החקיקה בתחום הבטיחות והבריאות התעסוקתית מטילה, בראש ובראשונה, אחריות על המעסיק לדאוג לקיומה של סביבת עבודה בטוחה עבור העובד ובכלל זה ביצוע בדיקות סביבתיות תקופתיות, לרבות קיומם של בדיקות רפואיות תקופתיות, אספקת ציוד מגן המתאים לסוג ועמדת העבודה בה מוצב העובד, הדרכת העובדים ביחס לטיב עבודתם ולדרכים והאמצעים להימנעות מסכנה הכרוכה לעיתים בעבודה ובאופן כללי הקפדה על קיומה של סביבת עבודה בטוחה ובטיחותית עבור העובד. מעסיקים נדרשים להתייחס להיבטים של בטיחות ובריאות העובדים, גם בעת בחירת קבלן שירות או קבלן כוח אדם.

בכדי להעמיד לרשות המעסיקים את עיקרי הדגשים הנדרשים לשם הגנה על שלומם ושלומו עובדיהם, מבקש מסמך זה לפרט את דגשי הבטיחות העיקריים בענף החקלאות, ובכלל זה אלו שנסקרים על ידי מפקחי הבטיחות בעבודה.

דגשי בטיחות וגהות בענף החקלאות

הדרכה והסמכת עובדים¹

מחזיק במקום עבודה ימסור לעובד במקום העבודה מידע עדכני ויקיים הדרכה בדבר הסיכונים במקום, ובפרט בדבר הסיכונים הקיימים בתחנת העבודה שבה מועסק העובד, וכן ימסור לו הוראות עדכניות לשימוש, להפעלה ולתחזוקה בטוחים של ציוד, חומר ותהליכי עבודה במקום ובפרט יגיש את גיליונות הבטיחות (MSDS) של החומרים שבשימוש.

על המחזיק במקום העבודה לוודא שההדרכה שניתנה לעובדים הובנה על ידם כראוי וכי הם פועלים על פיה. יש לקיים הדרכות אלה בהתאם לצורכי העובדים ולפחות אחת לשנה. בנוסף, את ההדרכות יש לתעד בטופס "פנקס הדרכה".

כשירות ללא תשלום ובתיאום מראש ניתן לקבל הדרכות באמצעות ניידת המוסד לבטיחות ולגהות המגיעה עד למשק החקלאי ומדריכיה מעבירים הדרכה לעובדים בשפתם. ניתן להיעזר בחומרי הדרכה גם בשפה התאית [באתר האינטרנט של המוסד לבטיחות ולגהות](#).

בטיחות במכונות חקלאיות וטרקטורים בחקלאות²

- גידור ומיגון מכונות - כל חלק מסוכן בטרקטור או במכונה חקלאית יהיה מגודר ומוגן לבטח. לדוגמה: הקרדן מעביר הכוח מהטרקטור למכונה, יהיה מוגן לכל אורכו, כולל בנקודות החיבור לכלי, כך שתימנע פגיעה במפעיל הטרקטור או בעובד אחר.
- מסגרות בטיחות - מסגרת בטיחות מיועדת לשם הגנה על המפעיל במקרה של התהפכות הטרקטור. הפעלת טרקטורים ללא מסגרת בטיחות מסוכנת ואסורה על פי התקנות.
- רק עובד בעל רישיון נהיגה ישראלי בתוקף רשאי לנהוג בטרקטור.
- אין למכור או להשתמש או להשכיר או להשאיל מכונה (כולל טרקטור) ללא הוראות בטיחות והפעלה בשפה העברית.
- הסעת עובדים אל השטח וחזרה מותרת רק על גבי עגלות מאושרות לכך בהן יש מושב בטוח לכל נוסע וכמובן גם באמצעות כלי רכב מורשים אחרים.
- מפעיל מכונה חקלאית לא יעזוב את המכונה ללא השגחה, כל עוד המנוע שלה פועל, וכמו כן לא ישאיר בה מפתח התנעה בהעדרו.

¹ תקנות ארגון הפיקוח על העבודה (מסירת מידע והדרכת עובדים), תשנ"ט-1999

² תקנות הבטיחות בעבודה (בטיחות במכונות חקלאיות), תשמ"ח-1988

תקנות הבטיחות בעבודה (טרקטורים בחקלאות), תשל"ב-1972

שימוש בחומרי הדברה³

עובדים בחומרי ההדברה יודרכו על הסיכונים בעבודה עם תכשירי הדברה ועל השימוש הנכון והבטיחותי בהם. העובדים יצוידו בציוד מגן אישי מתאים, כגון:

- מסיכת חצי פנים (תקן EN-140) או מסיכת פנים מלאה (תקן EN-136) עם מסנן להגנה על דרכי הנשימה בהתאם לרשום בתווית, למשל EN-1438, מסוג ABEKP-3.
- משקפי מגן (תקן EN-166).
- כפפות (תקן EN-374/3).
- בגדי עבודה עמידים לכימיקלים.
- נעלי עבודה גבוהות וסגורות.

יש להקפיד ולשמור על קיום כל ההוראות שרשומות על תוויות האריזה של חומרי ההדברה כולל אופן אחסונם במחסן או ארגז אחסנה המיועד לכך. יש להחזיק גיליונות בטיחות מהספקים עבור תכשירי ההדברה. כשהריסוס מתבצע בעזרת טרקטור יש לוודא שתא המפעיל יהיה סגור. על המעסיק לדאוג להסדרי בטיחות וגהות תעסוקתית מתאימים, יש לאפשר לעובד לרחוץ את גופו במים חמים עם סבון במקלחת מסודרת, החלפת בגדים מיד אחרי עבודת הריסוס וכביסת בגדי ריסוס בנפרד מהכביסה הרגילה. במקרה שעובד חש ברע יש לאפשר לו להיבדק על ידי רופא.

כלים טעוני בדיקה

בעלי מלגזות טרקטורים עם תורן הרמה, וכלי לחץ (כגון קומפרסור) נדרשים לבצע בהם בדיקה תקופתית באמצעות הזמנת שירות של בודק מוסמך לכלים אלה. ניתן למצוא את רשימת הבודקים המוסמכים [באתר מינהל הבטיחות והבריאות התעסוקתית](#).

עבודה בגובה⁴

"עבודה בגובה" – מוגדרת כל עבודה, לרבות גישה למקום עבודה, שבשלה עלול עובד ליפול לעומק העולה על 2 מטרים. עובד בגובה חייב להיות בגיר, עליו לקבל הדרכה ממדריך מוסמך לעבודה בגובה ולהציג אישור בר תוקף על השתתפותו בהדרכה זו ועמידה בדרישותיה, לבצע את העבודה בהתאם לתקנות העבודה בגובה ולהשתמש בציוד מגן אישי מתאים.

³ תקנות הבטיחות בעבודה (עובדים בחומרי הדברה), תשכ"ד-1964

[תקנות הבטיחות בעבודה \(ניהות תעסוקתית ובריאות העובדים בחומרי הדברה שהם זרחנים אורגניים וקרבימטים\), תשנ"ג-1992](#)

[תקנות הבטיחות בעבודה \(ציוד מגן אישי\), תשנ"ז-1997](#)

⁴ תקנות הבטיחות בעבודה בגובה, התשס"ז-2007

בטיחות בחשמל⁵

יש לבדוק את מערכות החשמל במשק החקלאי, לדוגמא:

- לוח חשמל קבוע צריך להיות מוגן ונגיש.
- לוח החשמל מצויד במפסק מגן המופעל בזרם דלף של 0.030 אמפר.
- לכל לוח ראשי יותקן מפסק ראשי.
- כבלים חשמליים, המיועדים להזנת כלים/מכשירים חשמליים מיטלטלים, הותקנו באופן המונע פגיעה בהם או היפגעות מהם.
- חלקים חשופים חיים של לוח החשמל צריכים להיות מוגנים מפני נגיעה מקרית.
- בארון שבו הותקן לוח החשמל אין מאחסנים חפצים.

הודעה על תאונת עבודה בגין היעדרות עובד מעל 3 ימים⁶

במקרה של תאונת עבודה בה עובד נעדר מעל שלושה ימים, באחריות המעסיק להודיע למינהל הבטיחות והבריאות התעסוקתית, על גבי טופס המיועד לכך ונמצא באתר המינהל. שים לב! הודעה למוסד לביטוח לאומי בלבד איננה פוטרת מחובה זו.

במהלך ביקורי הפיקוח עשויים להיבדק במקום העבודה נושאי בטיחות נוספים על פי הצורך. מפקחי המינהל שולחים מכתבי סיכום ונותנים זמן סביר לתיקון הליקויים אם התגלו כאלה. בסמכות מפקחי העבודה להוציא צווי שיפור ובטיחות על מנת לחייב את המעסיקים לקיים את דרישות החוק. אנו מצפים לשיתוף פעולה לטובת בעלי המשקים ולטובת הבטיחות והבריאות של כל העובדים בהם.

למידע נוסף ניתן להיכנס לאתר האינטרנט של מינהל הבטיחות והבריאות התעסוקתית.

בברכה,

ריקי קייט שטרית
מרכזת בכירה (בטיחות בחקלאות)

⁵ תקנות הבטיחות בעבודה (חשמל), תשי"ו-1990

⁶ פקודת תאונות ומחלות משלח-יד (הודעה), 1945